

Quickscan Snoepbos en terrein ARN in het kader van de flora-en faunawet

Quickscan

Quickscan

dossier : BD2568-101-102

registratienummer : LW-AF20140322

versie : 2.1

classificatie : Klant vertrouwelijk

Waterschap RivierenlandWaterschap Rivierenland

juni 2014

INHOUD

BLAD

1	INLEIDING	3
2	JURIDISCH KADER	4
2.1	Flora-en faunawet	4
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	5
2.3	Nationaal Natuurnetwerk	6
3	NATURA 2000 EN NATIONAAL NATUURNETWERK	6
4	BESCHERMDE SOORTEN	9
4.1	Biotoopbeschrijving	9
4.2	Beschermde soorten en effectbeschrijving	9
4.3	Conclusie beschermde soorten	14
5	CONCLUSIE	15
6	COLOFON	16
	Bijlage 1 aanvullende uitleg Flora-en faunawet	1

1 INLEIDING

In Weurt binnen de gemeente Beuningen, heeft waterschap Rivierenland een waterbergingsopgave. De aangewezen locatie hiervoor ligt in het Snoepbos tussen de afvalwaterzuivering aan de Jonkerstraat en ARN afvalverwerking, zie afbeelding 1.

Royal HaskoningDHV is door Waterschap Rivierenland gevraagd om een quickscan uit te voeren op de planlocaties Snoepbos en het ARN terrein in Weurt (inclusief de watergang rondom deze terreinen), om de effecten van het aanleggen van een waterberging op mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden te onderzoeken.

Voor de aanleg van de waterberging gaat er grond verzet worden'. Daarnaast gaat de watergang rondom het plangebied verdiept en gebaggerd worden.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het toetsingskader van de natuurwet- en regelgeving. Hoofdstuk 3 geeft de beschermde gebieden in de directe omgeving van het plangebied weer en de mogelijke consequenties van de ingreep voor deze gebieden. Hoofdstuk 4 beschrijft de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in het plangebied en de consequenties daarvan voor de ingreep. Hoofdstuk 5 bevat de conclusie over de effecten van de werkzaamheden op beschermde gebieden en beschermde soorten. Ook worden de consequenties en vervolgstappen voor de gebieds- en soortenbescherming inzichtelijk gemaakt.

Afbeelding 1. Ligging aangewezen waterberginggebied.

2 JURIDISCH KADER

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van het juridische kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en Het Nationaal Natuurnetwerk.

2.1 Flora-en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild levende planten en dieren in Nederland door middel van een aantal verbodsbepalingen (zie bijlage). In deze wet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn opgenomen. De opgenomen soorten zijn vaak op landelijk of Europees niveau zeldzaam of bedreigd, maar ook meer algemene soorten zijn beschermd in de wet.

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde). Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van het ministerie van Economische Zaken (EZ) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden. Daarnaast mogen planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld worden. Dit is nader omschreven in de algemene verbodsbepalingen, artikel 8 t/m 12. Naast deze verbodsbepalingen is er ook een algemene zorgplicht van toepassing. Deze zorgplicht schrijft voor dat er voldoende zorg in acht moet worden genomen voor alle in het wild levende planten en dieren. Ook is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten te beschadigen, vernielen of verstoren.

De Flora- en faunawet heeft belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 en 2013 aangescherpt, mede naar aanleiding van uitspraken van de Raad van State. Voor een uitgebreide toelichting op de bescherming categorieën, de verbodsbepalingen, het beoordelingskader en een specifieke toelichting op broedvogels, zie bijlage 1.

Zorgplicht

Voor alle soorten (beschermd en onbeschermd) kent de Ff-wet een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 richt zich op de gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Met deze Europese richtlijnen worden habitats en soorten van Europees belang beschermd. Dit zijn de Natura 2000-gebieden. De Natuurbeschermingswet 1998 is ook van kracht voor beschermde natuurmonumenten en op gebieden die de Minister van Economische Zaken heeft aangewezen ter uitvoering van internationale verdragen en verplichtingen, zoals de Wetlands-Conventionie. Sinds 1 oktober 2005 is het beschermingsregime van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) van kracht. Vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn zijn belangrijke bepalingen overgenomen. Eén van die bepalingen is het afwegingskader, inclusief compenserende maatregelen, zoals dat in artikel 6 van de Habitatrichtlijn staat. Het afwegingskader geeft aan op welke wijze besluitvorming plaats moet vinden voor plannen en projecten met mogelijke gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (of momenteel nog aangemeld), te voorkomen, bepaalt de wet dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning (artikel 19d, eerste lid). In Aanwijzingsbesluiten wordt door het Ministerie van Economische Zaken de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de Aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen ofwel Natura 2000-doelen, geven een concretisering van de hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk voor Nederland. Deze concretisering gebeurt op landelijk niveau en op gebiedsniveau. Instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op het in gunstige staat van instandhouding brengen of houden van habitattypen en soorten. De Natura 2000-doelen op landelijk en op gebiedsniveau worden vastgelegd in het 'Natura 2000 Doelendocument'. Het Natura 2000 Doelendocument omvat het landelijke kader van de Natura 2000-doelen, de bijdrage van Nederland aan het Natura 2000-netwerk en de bijdrage van concrete gebieden hieraan. De Natura 2000-doelen betreffen zowel behoud van bestaande waarden als ontwikkeling van waarden. De doelen op gebiedsniveau worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden. In de beheerplannen wordt aangegeven hoe de beheerders deze doelen willen realiseren.

Het aanwijzingsbesluit definieert naast de instandhoudingsdoelstellingen de precieze omvang en begrenzing van het aangewezen gebied. Het is een formeel besluit en daarmee het instrument dat burgers, bedrijven en andere overheden direct bindt. Provincies en (rijks)overheid zijn echter verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Aanwijzingsbesluiten hebben een onbepaalde looptijd en worden vastgesteld door de Minister van Economische Zaken (Ministerie van Economische Zaken).

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effectgebied ontstaat als gevolg van het optreden van ruimtelijke overlap tussen een invloed gebied van een instandhoudingsdoelstelling en een invloed gebied van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied en waarvoor de instandhoudingsdoelstelling gevoelig is. Voor de vergunningverlening betekent dat ook voor activiteiten buiten het gebied getoetst dienen te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

2.3 Nationaal Natuurnetwerk

Het nationaal Natuurnetwerk is de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) en is planologisch verankerd in het natuurpact wat provincies op IPO (interprovinciaal overleg- niveau) hebben afgesproken. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. Het nationaal Natuurnetwerk bestaat uit natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. Bestemmingswijzigingen die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant aantasten zijn niet toegestaan. De provincie toetst het plan hierop en hanteert het 'nee, tenzij' beginsel'. Wanneer er significante effecten en geen alternatieven zijn moeten mitigerende en compenserende maatregelen genomen worden.

3 NATURA 2000 EN NATIONAAL NATUURNETWERK

De afstand tot het dichtstbijzijnde natura 2000 gebied, Rijntakken, deelgebied uiterwaarden Waal, is 1,6 km, zie afbeelding 2.

Afbeelding 2. Natura 2000 gebied Rijntakken ten opzichte van het plangebied in groene cirkel.

Natura 2000-gebied Rijntakken is verdeeld in 4 gebieden, waarbij voor deze waterberging opgave deelgebied uiterwaarden Waal relevant is. De reliëfrijke uiterwaarden bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, bosjes, bomenrijen, moerasgebiedjes en geïsoleerde oude riviertakken (strangen en geulen). In tabel 1 worden de kernopgaven voor het gebied uiterwaarden Waal toegelicht.

Tabel 1. Kernopgaven uiterwaarden Waal.

Kernopgaven			
3.04	Rivieroevers met pioniervegetaties	>	
3.07	Vochtige alluviale bossen	=($<$)	(ten gunste van bever)
3.12	Plas-dras situaties	>	
3.13	Droge graslanden	>	
=	Behoudsdoelstelling		
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling		
=($<$)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering		

Het plangebied ligt buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied Rijntakken en daarnaast zullen de effecten van de aanleg van de waterberging niet reiken tot het natura 2000- gebied of gebieden buiten het natura 2000 gebied die belangrijk zijn voor habitaatsoorten (bever). Er zal geen ruimtebeslag plaatsvinden of aantasting van de habitats en biotopen.

De werkzaamheden (grondverzet en baggeren) leiden niet tot (tijdelijke) aantasting van abiotische randvoorwaarden van habitattypen of leefgebieden van habitaatsoorten. Er is geen sprake van uitstraling van geluid, stikstofdepositie of verandering van grondwaterregimes in Rijntakken als gevolg van het project.

Conclusie

De werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Nadere toetsing of een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet nodig.

Nationaal Natuurnetwerk (NNN)

Het plangebied ligt op ongeveer 1 km afstand ten opzichte van het plangebied. Er hoeft alleen getoetst te worden aan het NNN als het bestemmingsplan van de voormalige EHS wordt aangepast, en dat is bij de aanleg van deze waterberging niet het geval, waardoor er niet getoetst hoeft te worden aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Conclusie

Er hoeven geen vervolgstappen voor het behoud van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN genomen te worden.

Afbeelding 3. Ligging NNN ten opzichte van het plangebied in rode cirkel.

4 BESCHERMDE SOORTEN

In dit hoofdstuk worden de eventuele negatieve effecten beschreven op beschermde soorten in het plangebied, die kunnen optreden door de ingreep.

4.1. Methode

Met behulp van onder andere waarneming.nl, sovon.nl, raven.nl en vleermuisnet.nl is allereerst een bureaustudie gedaan naar het voorkomen van beschermde soorten op en rondom de aangewezen waterbergingsopgave. Op waarneming.nl worden zowel de waarnemingen van werkgroepen (bijvoorbeeld: KNNV, vogelwerkgroepen) als particulieren weergegeven. Ingevoerde gegevens worden door de vrijwilligers van Waarneming.nl dagelijks gecontroleerd.

Op 17 juni en 25 juni 2014 is een veldbezoek aan het plangebied uitgevoerd door Celine Roodhart, ecooloog in dienst van Royal HaskoningDHV. Tijdens het veldbezoek is in de eerste plaats een habitatgeschiktheidsanalyse gemaakt voor beschermde soorten die volgens de bureaustudie mogelijk kunnen voorkomen. Ook is gezocht naar vaatplanten, eventuele broedvogels en beschermde vissen. Met een RAVON-net zijn steekproefsgewijs monsters genomen in de hoofdwatgang rondom het plangebied om een beeld te krijgen van de voorkomende soorten onder de waterspiegel.

4.1 Biotoopbeschrijving

Het aangewezen gebied voor de waterbergingsopgave bestaat uit bos met soorten zoals spaanse aak, gewone es, zoete kers, mispel, okkernoot, hazelaar, tamme kastanje, gewone vlier, appelboom, gelderse roos, wegedoorn, zomereik en meidoorn. Het terrein van ARN bestaat uit een grasland waar twee paarden grazen waar veel begroeiing is van akkerdistel en rolklover. Ook liggen er in het perceel van ARN grote bergen met grond, die begroeid zijn met koolzaad, akkerdistel en gewone teunisbloem. De Watgang is breed en vrijwel geheel vrij van waterplanten, alleen langs de watgang staat liesgras en riet.

4.2 Beschermde soorten en effectbeschrijving

Hieronder wordt per soortgroep beschreven wat er tijdens de bureaustudie en het veldwerk is aangetroffen en wat voor effecten de geplande ingreep op deze soorten heeft.

Vaatplanten

Volgens www.verspreidingsatlas.nl aangevuld met www.telmee.nl wordt de grote kaardebol als beschermde soort verwacht in het plangebied. Daarnaast meer algemene soorten zoals akkerdistel, heermoes, gewone brunel, gele toorts en kaasjeskruid. Tijdens het veldbezoek is er een tabel 1 soort aangetroffen, namelijk de grote kaardebol, zie afbeelding 4. Verder zijn de volgende algemene soorten waargenomen: witte brunel, koolzaad, hondshelmkruid, glad walstro, brede lathyrus, slanke wikke, vijfvingerkruid, vilt roos, gewone braam en snavelzegge.

Conclusie: Tabel 1 soorten zijn vrijgesteld van ontheffing waardoor de werkzaamheden doorgang kunnen vinden. Wel moet de zorgplicht in achtgenomen worden.

Afbeelding 4. Grote kaardenbol.

(Broed)vogels

Volgens waarneming.nl kan het plangebied en omgeving een onderdeel zijn van het leefgebied van algemeen voorkomende zangvogels zoals de roodborst, winterkoning, koolmees, groene specht, buizerd, kneu, het puttertje en de minder algemene roodborsttapuit. In de sloten kunnen wilde eend, waterhoen en meerkoet voorkomen. Daarnaast kunnen de bomen geschikt broedbiotoop zijn voor soorten als houtduif, merel, ekster en roofvogels zoals buizerd en havik. Tijdens het veldbezoek is een nestlocatie van een merel, houtduif en een havik aangetroffen. Daarnaast was er een nest koolmezen van 5 individuen net uitgevlogen. De havik heeft zijn horst echter net buiten het plangebied, zie bijlage 2. Verder zijn er geen nesten aangetroffen maar wel enkele algemene vogels zoals tjiftjaf, gaai, zanglijster, groenling en fitis. Werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) kunnen deze vogels verstoren. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat verstoren of vernietigen in het broedseizoen (individueel, nesten of eieren) verboden is. Vogels zijn op dezelfde wijze beschermd als tabel 3-soorten. Het aanvragen van ontheffing voor het verstoren van broedvogels is niet mogelijk.

Afbeelding 5. Alarmerende roodborsttapuit.

Conclusie: Het plangebied is geschikt als broedgebied voor enkele algemene vogelsoorten. In ieder geval broedt er een roodborsttapuit, zie afbeelding 5.

Om effecten op broedvogels te voorkomen zullen de volgende maatregelen getroffen moeten worden:

- buiten het broedseizoen werken. NB: sommige vogels kunnen tot in september broeden. Als er broedende vogels aanwezig zijn (binnen verstoringssafstand), dan is er sprake van broedseizoen.
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continu doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt. Als vogels toch tot broeden komen, moet in overleg met een ecooloog worden bepaald hoe hiermee rekening moet worden gehouden bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

Zoogdieren

Volgens www.zoogdiervereniging.nl komen de volgende algemene grondgebonden zoogdiersoorten voor: haas, konijn, ree, egel, mol, vos, wezel, bunzing (alle tabel 1-soorten). Bovenstaande soorten hebben allemaal (met uitzondering van de ree) vergraafbare grond nodig, open terrein in de vorm van weilanden afgewisseld met bosjes. De ree heeft een halfopen gebied nodig met voldoende rust, beschutting en grazige vegetaties. Tijdens het veldbezoek zijn er twee reeën gezien. Daarnaast zijn er resten van een haas aangetroffen.

Conclusie: Er is geschikt habitat voor beschermde grondgebonden zoogdieren aanwezig, maar er zijn in de directe omgeving vergelijkbare gebieden, waardoor er geen effect optreedt voor reeën of hazen.

Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en meervleermuis zijn waargenomen in de omgeving van de planlocatie (waarneming.nl). Vleermuizen vallen allemaal onder tabel 3 van de Flora- en faunawet. Tijdens het veldbezoek zijn er geen geschikte gebouwen of bomen met spleten aangetroffen. De aangewezen waterbergingslocatie kan wel foerageergebied zijn voor bovengenoemde vleermuissoorten (vooral gewone dwergvleermuis). Omdat de werkzaamheden overdag plaatsvinden, zal geen verstoring van foeragerende individuen plaatsvinden.

Conclusie: er zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig en wat betreft foerageergebied verlies, zijn er voldoende alternatieven in de directe omgeving, waardoor er geen effecten op vleermuizen optreden door deze ingreep.

Reptielen

Volgens www.ravon.nl komen er geen beschermde reptielen voor in het plangebied. Het leefgebied van reptielen bestaat uit overgangen tussen bossen en heide en in het geval van ringslangen overgang van waterrijk gebied naar zandgronden. In het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor reptielen.

Conclusie: er is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig in het plangebied.

Amfibieën

Kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker (tabel 1-soorten) en de zwaar beschermde rugstreeppad komen voor in de directe omgeving van het plangebied (RAVON.nl, 2014). Deze soorten hebben een waterrijke omgeving nodig met een overgang naar een gebied van klei of -veengrond met bossages en oevervegetatie. De rugstreeppad komt voor op zandgronden in de directe omgeving van kleine plasjes en wateren. Op de planlocatie is weinig tot geen oever- en watervegetatie aangetroffen, wel is er een zandige ondergrond aanwezig. De oevers zijn steil en er is zeer weinig watervegetatie aanwezig in de omliggende watergang, zie bijlage 1. Geschikt leefgebied voor amfibiesoorten is daardoor niet aanwezig, echter ontstaat er voor de rugstreeppad wel een tijdelijk geschikt biotoop, wanneer er grondverzet gaat plaatsvinden voor de aanleg van de waterberging. Hierdoor kunnen er grote zandige vlaktes ontstaan met enkele laagtes waar regenwater in kan blijven staan. Deze plasjes zijn ideale voortplantingswateren voor de rugstreeppad.

Conclusie: Door de afwezigheid van watervegetatie en de steile oevers, is de watergang rondom het plangebied ongeschikt leefgebied voor de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De sloten tussen het snoepbos en de waterzuivering bevatten wat meer watervegetatie, waardoor deze algemene soorten voor kunnen komen in het snoepbos en op het terrein van ARN. De rugstreeppad is een aandachtsoort tijdens de aanleg, omdat de ondergrond van het gebied zandig is en daarnaast zijn pionierssituaties met veel zandige ondergrond en kleine plasjes geschikt leefgebied voor de rugstreeppad.

Maatregelen die genomen kunnen worden om vestiging van de rugstreeppad te voorkomen zijn;

- voorkom het ontstaan van snel opwarmende, ondiepe plasjes, welke kunnen dienen als geschikt voortplantingswater. Let ook op plassen in gereden sporen, werk hiertoe zoveel mogelijk met rijplaten.

Vissen

Volgens RAVON.nl kunnen bittervoorn, snoek, tiendoornige en driedoornige stekelbaars voorkomen in het plangebied. Met een Ravon-net is steekproefsgewijs bemonsterd op het voorkomen van beschermde soorten, deze zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Tijdens het bemonsteren is wel de gemarmerde grondel en tiendoornige stekelbaars aangetroffen. De watergangen die bemonsterd zijn ongeschikt bevonden voor de beschermde bittervoorn, door het ontbreken van enige begroeiing van waterplanten in de watergang rondom het plangebied en door de hoge dichtheid aan eendenkroos in de watergangen in het plangebied, waardoor de wateren zuurstofarm zijn en weinig licht naar de bodem dringt, waardoor de leefomstandigheden voor vissen matig zijn.

Conclusie: Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen in het plangebied en deze worden ook niet verwacht op basis van de habitatbeoordeling in het veld. Er zal voor de algemene aangetroffen soorten gewerkt moeten worden volgens een goedgekeurde gedragscode van de waterschappen.

Insecten, ongewervelde en kreeftachtigen

Volgens waarneming.nl komen algemene vlinder zoals kleine vos, geaderd witje, bont zandoogje, oranjepipje en atalanta voor in het plangebied. Beschermde dagvlindersoorten en libellen komen voor in bossen, struwelen, moerassen en langs rivieren en beken. Vaak komen de minder algemene, beschermde soorten voor in hoogveen- en duingebieden of in schraallanden. Tijdens het veldbezoek is gebleken dat het voorgenoemde soort habitat ontbreekt in het plangebied. Tijdens het veldbezoek is er steekproefsgewijs bemonsterd op het voorkomen van beschermde waterdieren, deze zijn niet aangetroffen. Wel zijn er verschillende dode rivierkreeften aangetroffen in het slootvuil. Dit betreft de uitheemse rivierkreeft en deze is niet beschermd.

Conclusie: door het ontbreken van geschikt habitat, worden beschermde insecten of ongewervelde niet verwacht in het plangebied.

4.3 Conclusie beschermde soorten

In het aangewezen waterbergingsgebied is 1 tabel 1 soort aangetroffen, namelijk de grote kaardebol. Daarnaast zijn er broedvogels aangetroffen in het plangebied. Verder zijn er geen beschermde soorten gevonden, waardoor er geen ontheffing nodig is voor de geplande werkzaamheden. Wel moet er rekening gehouden worden met de zorgplicht.

5. CONCLUSIE

Beschermde gebieden

De werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Er hoeven geen vervolgstappen voor het behoud van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN genomen te worden.

Beschermde soorten

Voor het werken in het water zal er een gewerkt moeten worden volgens de gedragscode waterschappen.

Soort/soortgroep	Mogelijk effect	Overtreding Ffwet?	Te nemen maatregel of noodzaak vervolgonderzoek	Ontheffing nodig?
Flora	geen	nee	n.v.t.	n.v.t.
Vogels (T3) o.a. meerkoet, puttertje of roodborsttapuit	Vernietigen nesten en doden of verwonden jongen	Ja, artikel 9 en 11	<u>Vroegtijdig beginnen met de werkzaamheden: begin februari. Hierdoor wordt vestiging van broedvogels voorkomen. Eventueel voorafgaand aan werkzaamheden check laten uitvoeren op aanwezige broedvogels.</u>	Het verkrijgen van een ontheffing t.a.v. broedvogels is niet mogelijk. De overtreding moet dus worden voorkomen.
Grondgebonden zoogdieren Ree en haas	Verdwijnen mogelijk rustgebied	nee	n.v.t. er zijn voldoende alternatieven voor de ree als rustgebied in de directe omgeving.	n.v.t.
Vleermuizen (T3) gewone en ruige dwergvleermuis	Mogelijk effect op foerageergebied	Ja, artikel 11	Er is voldoende foerageergebied in de omgeving, waardoor er geen sprake is van een overtreding, mocht er 's nachts (tijdens vleermuisactiviteit) gewerkt gaan worden.	n.v.t.
Amfibieën, reptielen en vissen tiendoornig stekelbaarsje en gemarmerde grondel	Vernietigen voortplantingsplaatsen en onopzettelijk doden of verwonden individuen	Ja, artikel 9 en 11	Er zal gewerkt moeten worden volgens een goedgekeurde gedragscode.	n.v.t.
Insecten en ongewervelden	geen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bronnen

http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/get?site=eleni.db&view=eleni.db&page_alias=soort&sid=2413
<http://www.ipo.nl/vitaal-platteland/ontwikkelopgave-ecologische-hoofdstructuur-ehs>
<http://www.vleermuis.net/vleermuissoorten/meervleermuis.html>
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>
<http://www.telmee.nl/>
<http://www.zoogdiervereniging.nl/haas>
<https://www.google.nl/maps/>
<http://www.ravon.nl/>
<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten#>

6 COLOFON

Opdrachtgever	: Waterschap Rivierenland
Project	: Waterbergingsopgave Weurt
Dossier	: BD2568-101-102
Omvang rapport	: 14 pagina's
Auteur	: Celine Roodhart
Interne controle	: Joost Rink
Projectleider	: Martin Jansen
Datum	: 26 juni 2014
Naam/Paraaf	:

HaskoningDHV Nederland B.V.

Rivers, Deltas & Coasts

Laan 1914 nr. 35

3818 EX Amersfoort

Postbus 1132

3800 BC Amersfoort

T (088) 348 20 00

F (088) 348 28 01

E info@rhdhv.com

W www.royalhaskoningdhv.com

BIJLAGE 1 Flora en faunawet

Beschermingscategorieën

In februari 2005 is via een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) artikel 75 in werking getreden, waarmee verschillende beschermingsregimes zijn vastgesteld. Er zijn vier categorieën beschermde soorten: tabel 1, tabel 2, tabel 3 en vogels.

De eerste tabel betreft algemene beschermde soorten. Bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt voor deze soorten een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld behalve de algemene zorgplicht (art 2 Ff-wet). Voor soorten van tabel 2 (zeldzame soorten en alle vissen die niet onder de Visserijwet vallen), geldt bij kleinschalige ruimtelijke ontwikkeling en/of inrichting een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien niet met een gedragscode kan worden gewerkt, zal ook voor tabel 2 soorten een ontheffing aangevraagd moeten worden. Voor soorten van tabel 3 kan bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting niet gewerkt worden met een gedragscode en is bij overtreding van een verbodsbepaling een ontheffing nodig. Tot tabel 3 behoren alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn aangevuld met soorten die in Nederland kwetsbaar en zeldzaam zijn. Voor vogels geldt een aparte beschermingsstatus. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden.

Voor tabel 2 soorten is een "lichte toets" noodzakelijk. In de lichte toets moet er voor worden gezorgd dat de gunstige staat van instandhouding (op landelijk niveau) wordt gegarandeerd en de activiteit moet een redelijk doel dienen.

Voor de soorten van tabel 3 geldt een "uitgebreide toets". Er mag hierin geen andere bevredigende oplossing zijn voor de geplande activiteit, de gunstige staat van instandhouding dient te worden gewaarborgd en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. De gunstige staat van instandhouding van soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn dient lokaal beoordeeld te worden. Voor de overige soorten uit tabel 3 is de landelijke populatie van belang.

Verbodsbepalingen

De belangrijkste voor, ruimtelijke ontwikkeling en ingrepen relevante verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn weergegeven in Tabel 1-1.

Tabel 1-1: Relevante verbodsbepalingen Flora- en faunawet.

Artikel 2 (zorgplicht)	1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op

Error! Reference source not found.

	enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
Artikel 13	Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort ..., te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin ..., binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Beoordelingskader Flora- en faunawet

Indien er beschermde soorten van de tabellen 2 of 3 aanwezig zijn in het plangebied en de activiteiten een mogelijk negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding, dient te worden vastgesteld of het project kan worden uitgevoerd. Als daarbij een overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen is er geen ontheffing ex. Art. 75c nodig.

Kan er ondanks het treffen van voorzorgsmaatregelen niet worden uitgesloten dat er effecten op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten optreden, dan zijn er verschillende vervolgstappen mogelijk. Deze zijn afhankelijk van de 'zwaarte' van de te beschermen soort, de impact van het initiatief op de staat van instandhouding en de evt. aanwezigheid van een goedgekeurde gedragscode. Indien de uitkomst is dat er een ontheffing nodig is, dan is een belangrijk beoordelingscriterium in hoeverre de 'functionaliteit' voor een specifieke soort intact blijft. Vogels nemen een bijzondere plaats in, zij worden in deze paragraaf afzonderlijk behandeld. In **Error! Reference source not found.** is in een stroomschema weergegeven welke stappen doorlopen moeten worden om te bepalen of de Flora- en faunawet wordt overtreden en een ontheffing noodzakelijk is.

Naar aanleiding van enkele recente uitspraken van de Raad van State is de interpretatie van de Flora- en faunawet aangescherpt. Deze aanscherping heeft betrekking op artikel 11: het verstoren van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen, voor soorten van de Habitatrichtlijn Bijlage IV en de Vogelrichtlijn. Verstoring zoals bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet is een begrip dat niet genoemd wordt in de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Dit betekent dat verstoring in deze context, niet getoetst hoeft te worden aan wettelijke belangen uit beide Europese richtlijnen. In plaats

daarvan kan getoetst worden aan wettelijk belangen op nationaal niveau, waaronder ook ruimtelijke inrichting en ontwikkeling vallen.

Vogels

De bescherming van vogels neemt binnen de Flora- en faunawet een aparte positie in. In de Flora- en faunawet is de bescherming van de meeste vogelsoorten gericht op de nesten van broedvogels. Dit houdt in dat de nesten van broedvogels gedurende het broedseizoen zijn beschermd. Het is gedurende het broedseizoen verboden om de nesten van broedvogels te verstoren en/of weg te nemen.

De vogelnesten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van Artikel 11 van de Flora- en faunawet. Buiten het broedseizoen zijn nesten van de meeste vogelsoorten niet beschermd. Een ontheffing is niet noodzakelijk als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats vinden en ook niet als er maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er zich vogels vestigen op de bouwplaats. De Flora- en faunawet kent echter geen standaardperiode voor het broedseizoen (zie kader).

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode januari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Voor een aantal vogelsoorten bestaat een uitzonderingspositie op het bovenstaande. Van deze vogelsoorten is het nest aangemerkt als "vaste rust- of verblijfplaats". Deze nesten zijn gedurende het gehele seizoen beschermd onder artikel 11 en zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (ministerie van LNV, 2009). De jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in onderstaande categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld steenuil);
2. Nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (roek, gierzwaluw en huismus);
3. Nesten van vogels (geen kolonievogels), die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (kerkuil, ooievaar, slechtvalk);
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (boomvalk, buizerd, ransuil);
5. Nesten van vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Error! Reference source not found.

Als door de ingreep een jaarrond beschermd nest verdwijnt of op een andere wijze negatief wordt beïnvloedt dient het stappenplan uit **Error! Reference source not found.** doorlopen te worden om te bepalen of een ontheffing noodzakelijk is. Twee belangrijke vragen bij de beoordeling of er voor de soorten uit de bovenstaande categorieën een ontheffing noodzakelijk is zijn de volgende:

- Is er voor de soort voldoende gelegenheid om zelfstandig een natuurlijk alternatief nest te vinden?
- Is er voor de soort voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?

BIJLAGE 2 Havikhorst locatie (rode stip) buiten het plangebied

